

K 47107303 : สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ

คำสำคัญ : ทวารบาล

นางสาวฉवलพัทธ์ พิมพ์มาศ : คติความเชื่อและรูปแบบทวารบาลไทย—จีน สมัย
รัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ ๓) กรณีศึกษาวัดสุวรรณารามและวัดราชโอรสาราม (THAI
TRADITIONAL BELIEF AND STYLES OF DVARAPALA IN THAI - CHINA ART,
RATTANAKOSIN PERIOD (KING RAMA 3) : CASE STUDIES OF WAT
SUWANNARAM AND WAT RATCHAORASARAM) อาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ :
รศ.ดร.ศักดิ์ชัย สายสิงห์. 45 หน้า. ISBN 947-11-6553-6

การศึกษาคติความเชื่อและรูปแบบทวารบาลไทย — จีน สมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ ๓)
กรณีศึกษาวัดสุวรรณารามและวัดราชโอรสาราม มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคติและรูปแบบทวารบาล
บริเวณบานประตูในเขตพระอุโบสถ โดยศึกษาเฉพาะกลุ่มวัดไทยประเพณี และแบบพระราชนิยม
สมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ ๓) ได้แก่

กลุ่มวัดไทยประเพณี

1. วัดสุวรรณาราม

2. วัดราชสิทธิาราม

3. วัดดุสิตาราม

กลุ่มวัดแบบพระราชนิยม

1. วัดราชโอรสาราม

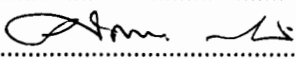
2. วัดกัลยาณมิตร

3. วัดนางชี

จากการศึกษาพบว่า รูปแบบทวารบาลไทยและจีน มีความแตกต่างกันในเค้าโครง
ของใบหน้าอย่างเห็นได้ชัดเจน อีกทั้งเครื่องทรง เครื่องประดับ และสัตว์บริวาร ยังเป็นสิ่งที่บ่ง
บอกถึงความแตกต่างด้านรูปแบบ ดังนั้น คติความเชื่อและรูปแบบทวารบาลในสมัยรัตนโกสินทร์
(รัชกาลที่ ๓) จึงเป็นคติความเชื่อที่เหมือนกัน แต่มีรูปแบบทางศิลปกรรมที่ต่างกัน โดยมีปัจจัย
จากสภาพสังคมและบริบททางองค์ประกอบในงานสถาปัตยกรรม

ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนักศึกษา.....ฉवलพัทธ์ พิมพ์มาศ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์.....

K 47107303 : MAJOR : ART HISTORY

KEY WORD : DVARAPALA

NUALPUK PIMOLMAS : THAI TRADITIONAL BELIEF AND STYLES OF
DVARAPALA IN THAI - CHINA ART, RATTANAKOSIN PERIOD (KING RAMA 3) :
CASE STUDIES OF WAT SUWANNARAM AND WAT RATCHAORASARAM.

MASTER'S REPORT ADVISOR : ASSOC.PROF.SAKCHAI SAISING, Ph.D., 45 pp.

ISBN 947-11-6553-6

The objective of the study is to examine the concepts and forms of the doorways in the religious buildings. The study will cover 2 styles (1) Thai Traditional temples, (2) the Royal Rama III style. The cases selected for study are: Wat Suwannaram, Wat Ratchasittharam, Wat Dusidaram, Wat Ratchaorasaram, Wat Kalayanamit and Wat Nangsee.

The findings of the study are that the forms of the doorways both Thai and Chinese are visibly different as well the clothing ornaments and the animal figure accessories though they share different in the concept. Then difference indicated stylistic differences which can be all intended to social contexts and architecture conditions.

Department of Art History Graduate school, Silpakorn University Academic Year 2006

Student's signature.....Nualpuk Pimolmas.....

Master's Report Advisor's signature.....Sakchai Saisingha.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับแรงสนับสนุนและข้อเสนอแนะอันมีค่าจากรองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย สายสิงห์ หัวหน้าภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ โดยเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสามารถทำให้ผู้เขียนสามารถทำงานชิ้นนี้ได้เสร็จทันตามกำหนดเวลานอกจากนี้ยังได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากศาสตราจารย์ ดร.สันติ เล็กสุขุม ให้ข้อคิดเห็นบางประการในกระบวนการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ ซึ่งผู้เขียนต้องใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบนมัสการขอบพระคุณ พระคุณเจ้าทุกวัดที่ปรากฏรายชื่ออยู่ในงานสารนิพนธ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์อนุญาตให้ถ่ายภาพทวารบาลในพระอุโบสถ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จาริต ดิงสภักดิ์ ผู้อำนวยการศูนย์ยุโรปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้เขียนบทคัดย่อภาคภาษาอังกฤษ

ขอขอบคุณเพื่อนๆ นักศึกษาร่วมรุ่นปริญญาโททุกคน ที่ได้ให้กำลังใจและเอื้อเฟื้อเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ให้แก่กันตลอดมา ซึ่งเป็นบรรยากาศที่หาไม่ได้ในปัจจุบันและเจ้าหน้าที่ห้องสมุดและเจ้าหน้าที่ห้องถ่ายเอกสาร มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ได้อำนวยความสะดวกให้บริการยืม – คืนหนังสือและถ่ายเอกสาร

และขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้อง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคการพิมพ์และการจัดรูปเล่ม ทำให้สามารถจัดรูปแบบได้ถูกต้อง

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร และคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ลูกศิษย์ได้รู้จักคิด ค้นคว้า ทำการอ้างอิงเป็น จนสามารถทำให้คิดแก้ไขปัญหาในประเด็นต่างๆ และสามารถนำวิธีการเรียนรู้เหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตการทำงานและชีวิตประจำวัน

เหนือสิ่งอื่นใดคือความรักและความห่วงใยจากคุณแม่และครอบครัวของผู้เขียนที่ได้เห็นคุณค่าในการศึกษา สนับสนุนทุนทรัพย์ตลอดมา และเฝ้าเป็นกำลังใจรอคอยความสำเร็จของผู้เขียนตลอดมา